

РЕШЕНИЕ

№ 20

гр. Шумен, 11.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН в публично заседание на двадесет и първи март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Константин Г. Моллов

при участието на секретаря Галина Св. Г.а
като разгледа докладваното от Константин Г. Моллов Търговско дело № 20223600900030 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по депозирана искова молба от Г. И. И., ЕГН ***** с адрес в гр. Шумен, ул.“, № 52, вх.5, ет.2, бл.16, ап.96, чрез адв. Н. Н. Д. и адв. Г. Г. Р. със съдебен адрес на кантората в гр. София, ул. „.....“, № 2, четвърти полуетаж, офис № 4 против ЗАД „Далл Богг: Живот и Здраве“ АД, ЕИК 200299615 със седалище и адрес на управление гр. София, ж.к. „....., бул. „Г. М. Д.“, № 1, представлявано от изпълнителните директори Б.Г.И. и Р.В.М. Ищцата твърди, че на 25.10.2021 г.около 09.20 ч.в гр. Шумен на ул. „..... срещу заведение „Софийска баница“ при управление на лек автомобил „Фолксваген голф“ с ДК №, водачът Н.А.С..а е нарушила правилата за движение и е блъска, пресичащата пътното платно от дясно на ляво Г. И.. В резултат на ПТП, ищцата е получила телесни увреждания, наложили хоспитализацията ѝ в „МБАЛ-Шумен“ АД. Възстановителния период е бил продължителен, съпроводен със загуба на съзнание за около две седмици, след катастрофата ищцата е била в безпомощно състояние с главоболие, ПТП е оказало негативно влияние върху емоционалното ѝ състояние.

За лекия автомобил „Фолксваген голф“ с ДК №, управляван от Н.А.С..а е имало сключен с ответника договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, обективиран в застрахователна полица № BG/30/121000192067 със срок за валидност от 22.01.20 21 г. до 21.01.2022 г. Ищцата в качеството си на увредено лице е отправила до ответното дружество застрахователна претенция за възмездяването на претърпените от нея вреди, като е представила документите, с които разполага. Претенцията е депозирана на 21.01.2022 г. На 07.02.2022 г., ищцата е подала допълнителна молба с медицински документи. С писмо от 11.02.2022 г., застрахователят е уведомил представените документи не са достатъчни за пълното доказване на застрахователната претенция. С исковата молба

ищката претендира ответното дружество да ѝ заплати застрахователно обезщетение за неимуществени вреди в размер на 150 000.00 лв., ведно със законната лихва върху претендираната сума съгласно чл.429, ал.3 от КЗ, считано от датата на уведомяване на ответника – 21.02.2022 г. до окончателното ѝ изплащане, както и на основание чл.497, ал.1, т.2 от КЗ законната лихва върху общия размер на дължимото застрахователно обезщетение (включващо, както обезщетението за неимуществени вреди, така и лихвата по чл.429, ал.3 от КЗ), считано от 14.02.2021 г. – денят следващ датата на изтичане на срока от 15 работни дни до окончателното погасяване на вземането.

ЗАД „Далл Богг: Живот и Здраве“ АД оспорва изцяло предявените от ищката претенции, както и твърденията ѝ в исковата молба. Не е налице фактическия състав на деликта по чл.45 от ЗЗД. Направено е възражение за съпричиняване на вредоносния резултат. Оспорва се и размера на предявения иск за неимуществени вреди, като се твърди, че той е завишен, прекомерен и в противоречие с чл.52 от ЗЗД. Оспорват се и претенциите за лихви, включително и за присъждане на лихва върху законната лихва, което е недопустимо.

От събраните по делото доказателства, не оспорени от страните, преценени по отделно и в съвкупност съдът приема за установено следното:

Във връзка с настъпилото ПТП е образувано ДП № 948/2021 г. по описа на РУ – Шумен, вх. № 4241/2021 г. по описа на ШРП за това, че на 25.10.2021 г. в гр. Шумен, ул. „....., Н.А.С..а, при управление на лек автомобил „Фолксваген голф“ с ДК № е нарушила правилата за движение по пътищата – чл.20, ал.2, изр.2 от ЗДвП и е предизвикал пътно-транспортно произшествие, вследствие, на което е причинена по непредпазливост средна телесна повреда на Г. И. И. /род. 1955 г./ от гр. Шумен – престъпление по чл. 343, ал.1, б. „б“, предл. второ от НК във вр. с чл.342, ал.1 от НК. Но пострадалата от престъплението Г. И. И. се е възползвала от правото си, предоставено ѝ от чл.343, ал.2 от НК да поиска прекратяване на досъдебното производство и предвид наличието на предпоставките визириани в разпоредбата, същата е приложена и наказателното производство е прекратено с Постановление за прекратяване на наказателното производство на РП - Шумен от 04.05.2022 г.

Страните не оспорват наличието и съдът приема за безспорно установено обстоятелството, че има валидно сключен застрахователен договор за застраховка „Гражданска отговорност“ по отношение на отговорността на водачите и ползвателите на лек автомобил „Фолксваген голф“ с ДК № към датата, на която е осъществено процесното ПТП – застрахователна полица BG/30/121000192567.

От заключението на назначената от съда комплексна автотехническа и съдебномедицинска експертиза, прието от съда като обективно и компетентно дадено и от допълнителните разяснения на вещите лица дадени в съдебно заседание се установява, че на 25.10.2021 г. лек автомобил „Фолксваген голф“ с ДК №, управляван от Н.А.С..а се е движил през светлата част на денонощието (около 8.50 ч.) в гр. Шумен по ул. „..... в посока „Булмаг“ след като е преминал през кръстовището с ул. „..... Времето е било слънчево, пътното платно сухо, без неравности с плавен ляв завой по посока на движението. Ул. „..... е

изградена с две ленти за движение, като точно до пекарната „Софийска баница“ дясната лента е разделена на две ленти за движение с разделителен остров, очертан с бяла пътна маркировка, като от дясната страна има изграден тротоар с широчина 2.4 м. При приближаване на автомобила към пекарна „Софийска баница“, намираща се отдясно на пътното платно от десния тротоар предприемат пресичане в посока от дясно на ляво, спрямо посоката на движение на лекия автомобил към лявата част на платното пешеходките А.В.Г. и отдясно на нея Г. И. И., като втората е била малко по-назад. В същият момент водачът с автомобила преминава покрай пресичащите пешеходки със скорост от 15.2 км./ч., като с предния ляв калник се приплъзва по пешеходката Г. И. И., след което в процеса на зав.е на ляво я удря с лявото странично огледало. Вследствие на удара огледалото на автомобила се е счупило, а пешеходката е била завъртяна и отхвърлена наляво, където пада с лице към платното за движение. Водачът на автомобила предприема спиране непосредствено след удара. Мястото на удара е на ул. „.....“ срещу пекарна „Софийска баница“ на разстояние 3.5 м. от дясната граница на пътното платно за движение по посока към „Кауфланд“. В близост до местопроизшествието няма изградена пешеходна пътека.

Причината за възникване на ПТП е заниженото внимание и несвоевременното взаимно възприемане от двамата участници в ПТП. Автомобилът се е движел с ниска скорост – 15.2 км./ч., която не се е отразила на механизма на настъпване на ПТП. При тази скорост опасната зона за спиране на автомобила е 6.8 м. Времето е било слънчево, ясно, светло с отлична видимост. При приближаване към мястото на удара не е имало движещи се или паркирани МПС или други препятствия, които да са пречили директно на видимостта на водача. Тротоарът и платното за движение пред автомобила са били видими изцяло за водача. Водачът на лекия автомобил е могъл да забележи пешеходката в началния момент на пресичането ѝ от 11 – 14 м. преди мястото на удара и да спре в опасната зона от 6.9 м., ако е бил внимателен при управлението на автомобила. От друга страна, пешеходката в момента, в който е предприела пресичане на пътното платно е имала възможност да забележи и възприеме приближаващият се лек автомобил, който е представлявал опасност за нея. Т.е. между водача и пешеходката е имало пряка видимост и са могли да се забележат взаимно. ПТП е било предотвратимо, в случай, че и двамата участници в произшествието са били внимателни и са действали правилно в конкретната пътна ситуация: водачът да спре и да пропусне пресичащата пешеходка или тя да изчака преминаването на автомобила без да слиза на платното за движение.

При ПТП ищцата е получила следните травматични увреждания: контузия на главата: голям подкожен хематом челно в ляво; фрактура на горната стена на лявата очница; фрактура на носни кости; дифузна травма на мозъка: малко количество кръв в коровите бразди в ляво. Вътремозъчен кръвоизлив в областта на базалните ядра на дясното мозъчно полукулбо. Пробив в предния рог на дясното странично мозъчно стомахче. Наличие на кръв в четирите мозъчни стомахчета. Кома. Между претърпяното ПТП и установените травматични увреждания е налице пряка причинна връзка.

Непосредствено след ПТП, ищцата е била в съзнание, но впоследствие в резултат на

получената дифузна травма на мозъка съзнанието ѝ се е замъглило до сопор и кома, поради което е хоспитализирана. Проведено е консервативно лечение. То е продължило три седмици и е проведено в два етапа. Първоначално е била настанена в ОАИЛ за интензивно лечение за 14 дни, като е била седирана, релаксирана и поставена на изкуствена белодробна вентилация през първите 8 дни.

През първите 7-8 дни от травмата, ищцата е била със замъглено съзнание, като на третият ден е започнал процес на проясняване на съзнанието, но напълно контактна е била на деветия – десетия ден, когато все още е била частично дезориентирана. След стабилизирането на състоянието ѝ е била преведена в неврохирургичния сектор на хирургично отделение за още седем дни.

При хоспитализацията е отразено наличието на левостранна хемипареза, която е проследявана динамично, като на десетия ден е констатирано, че пострадалата е без неврологичен дефицит. При проведените скенерни изследвания е установено, че вътримозъчния хематом е започнал обратно развитие, а съзнанието се е прояснило постепенно, като на 14.11.2021 г. е констатирано напълно ясно съзнание. За периода 09.11.2021 г. – 15.11.2021 г. ищцата е била в добро общо състояние, спокойна, адекватна, контактна, ориентирана за време и място. По време на лечението не са се развили усложнения.

Болката е била медикаментозно потискана до 12.11.2021 г. когато обезболяващата терапия е спряна. В първите 7-8 дни след травмата, когато ищцата е била със замъглено съзнание, на изкуствена белодробна вентилация и е била напълно зависима от обслужващия я медицински екип, след което постепенно възстановява автономност.

Към датата на изготвянето на заключението, ищцата е клинично здрава по отношение на възстановените травми. Налице е спорадично непостоянно главоболие, за което е предписан обезболяващ препарат (солпадеин), както и хранителна добавка (акутил) за подобряване на паметта и концентрацията. Вещото лице изрично посочва, че тези смущения, както и споделените от пострадалата психични изживявания, подлежат на преценка от психиатър.

От заключението на назначената от съда психиатрично-психологична експертиза, неоспорено от страните и прието от съда като обективно и компетентно дадено и от допълнителните разяснения на вещите лица дадени в съдебно заседание се установява, че към момента на ПТП и непосредствено след него, пострадалата, поради изпадането в кома, не е преживяла стрес. Стресогеният момент е настъпил на по-късен етап, при проясняване на съзнанието и излизане от комата, осъзнавайки какво се е случило, ищцата изпада в състояние на стрес, в психичен и психологичен дискомфорт. След претърпяното ПТП и в причинно-следствена връзка с него при ищцата се е развил постконтузионен синдром.

Постконтузионният синдром (травмена болест на мозъка) е психично разстройство и се определя като психично заболяване. Отнася се към по-късните последици на понесената черепно мозъчна травма и се характеризира с комплекс от психични (уморяемост,

затруднена концентрация, тревожност, раздразнителност, депресивни мисли (страхове, инсомния /безсъние/, чувствителност към дразнители), неврологични (главоболие, вестибуларни нарушения), вегетативни и поведенчески симптоми. Това психично разстройство налага лечение и Г. И. е провеждала такова в амбулаторни условия в продължение на година и то продължава към настоящият момент. В резултат на лечението е налице напредък, но психотравмата не е преодоляна. Пострадалата е с възстановено социално и личностово функциониране, но субективното ѝ преживяване не е такова. При постконтузионния синдром е характерно вътрешно субективно усещане за несправяне, за дискомфорт, за забравяне, неуправност.

За установяване на наведените твърдения за претърпени от нея болки и страдания, ищцата е ангажирала гласни доказателства. В съдебно заседание е разпитана свидетелката Г.Ю.С., снаха на Г. И.. От показанията ѝ се установява, че след изписването ѝ от болницата, пострадалата в продължение на почти два месеца е била на легло, говорила несвързано за неща, които са се случили в миналото, имала е нужда от чужда помощ за задоволяване на хигиенните и битовите си потребности, не е искала да яде. През този период, а и до сега за пострадалата се грижат свидетелката и съпругът ѝ. Ищцата е започнала да става от леглото и да се движи в края на втория месец, но се нуждаела от подкрепа. След третият месец вече можела да ходи сама. Произшествието се е отразило емоционално на ищцата, не била същия човек. Към настоящият момент ищцата вече живее в къщата си, но свидетелката и съпругът ѝ продължават ежедневно да я наглеждат, ищцата все още има проблем с храненето, не иска да си готви. След произшествието има страх от коли и мотори и не иска да излиза сама трябва да има придружител, поради което свидетелката всяка вечер след работа ходи при ищцата.

Съдът кредитира показанията на свидетелката, предвид обстоятелството, че тя имат преки и непосредствени впечатления от състоянието на ищцата в периода след ПТП. На следващо място показанията ѝ кореспондират със събраните в хода на процеса доказателства и не са налице доказателства, които да ги оборват.

От представените по делото писмени доказателства се установява, че, ищцата е предявила пред застрахователя претенцията си за изплащане на обезщетение за претърпените от нея неимуществени вреди. Молбата е получена от ответното дружество на 21.01.2022 г. С уведомление изх. № 2125/21.04.2022 г., ответното дружество е уведомило ищцата, че няма основание за ангажиране на застрахователната му отговорност.

С оглед на изложената фактическа обстановка съдът достига до следните правни изводи:

Налице е правен спор относно заплащане на обезщетение за претърпени от ищцата вреди. Предявените обективно и кумулативно съединени искове срещу ответното дружество са с правно основание чл. 432, ал. 1 от КЗ и чл.86, ал.1 от ЗЗД.

Исковите са допустими. Разгледани по същество исковите претенции са частично основателни, поради следните съображения:

Съгласно чл.429, ал.1, т.1 от КЗ с договора за застраховка “Гражданска отговорност”, застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в договора застрахователна сума отговорността на застрахования за причинени от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди. Отговорността на застрахователя се осъществява чрез заплащане обезщетение на увреденото лице за претърпените от него вреди, които могат да са имуществени и неимуществени и са пряк и непосредствен резултат от увреждането. С чл.432, ал. 1 от КЗ е уредена възможността пострадалото лице, спрямо който застрахованият е отговорен, да предяви пряк иск срещу застрахователя по застраховка “Гражданска отговорност”. Отговорността на застрахователя е функционално обусловена и тъждествена по обем с отговорността на деликвента. За да е налице отговорността на застрахователя по чл.432, ал. 1 от КЗ е необходимо към момента на увреждането да съществува валидно застрахователно правоотношение, породено от договор за застраховка “Гражданска отговорност” между прекия причинител на вредата и застрахователя. Наред с това следва да са налице и всички предпоставки от фактическия състав на чл.45 от ЗЗД, пораждащи основание за отговорност на прекия причинител – застрахован, спрямо увреждания за обезщетение на причинените вреди.

От събраните в хода на процеса доказателства се установява, че ПТП е настъпило при движение на процесния лек автомобил в гр. Шумен, по ул. „....., като същевременно ищцата е предприела пресичане на улицата. Независимо от добрата видимост към пътното платно пред автомобила, която не е била ограничена от други предмети, водачът на автомобила не е забелязал своевременно ищцата по време на движението си и я удря с лявото странично огледало на МПС. Налице са предпоставките на чл.45 от ЗЗД за ангажиране деликтната отговорност на водача на лек автомобил „Фолксваген голф“ с ДК №, Н.А.С..а. С поведението си тя е нарушила чл.20, ал.2, от ЗДвП. По време на движение, водачите на ППС са длъжни да се съобразяват с конкретната пътна обстановка, за да бъдат в състояние да спрат пред всяко предвидимо препятствие. Те са длъжни да намалят скоростта и в случай на необходимост да спрат, когато възникне опасност за движението. В случаят, водачът по време на движението се е движил с ниска скорост, но не е проявил необходимото внимание, не е наблюдавал непрекъснато пътя пред автомобила и късно е възприел пресичащата пешеходка. Действията на Н.А.С..а са довели до настъпилото ПТП, в резултат, на което на ищцата е причинена средна телесна повреда. Следователно налице са всички предпоставки на фактическия състав на чл. 45 от ЗЗД, а именно противоправно действие, вреда и причинна връзка между виновното и противоправно поведение на деликвента и настъпилите вреди, както и вина. Последната се предполага до доказване на противното – чл.45, ал.2 от ЗЗД, като в настоящия процес тази презумпция безспорно не е оборена от ответната страна.

Не се оспорва обстоятелството и съдът приема за безспорно установено, че към датата, на която е осъществено процесното ПТП е налице валидно сключен застрахователен договор за застраховка “Гражданска отговорност” по отношение на отговорността на водачите и ползвателите на лек автомобил марка „Фолксваген голф“ с ДК №, обективиран

в застрахователна полица № BG/30/121000 192567.

Съгласно чл.477, ал.1 от КЗ обект на застраховане по застраховката “Гражданска отговорност” на автомобилистите е гражданската отговорност на застрахованите физически и юридически лица за причинените от тях на трети лица имуществени и неимуществени вреди, свързани с притежаването и/или използването на моторни превозни средства, за които застрахованите отговарят. В кръга на застрахованите лица, видно от чл. 477, ал.2 КЗ, е всяко лице, което ползва автомобила на законно основание, т. е. всяко лице във фактическа власт, на което се намира автомобила, която не е установена противоправно. В хода на процеса не са установени обстоятелства за противоправно установена фактическа власт върху МПС. Следователно валидната застраховка към момента на увреждащото ПТП е основание за носене на отговорност от ответника - застрахователното дружество по чл.432, ал.1 във вр. с чл.429, ал.1, т.1 от КЗ, поради което същото следва да обезщети неимуществените и имуществени вреди, претърпени от ищцата, като пряка и непосредствена последица от поведението на застрахования водач.

Ответникът е направил е възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от страна Г. И. И.. Съпричиняващо вредата по смисъла на чл.51, ал.2 от ЗЗД е не всяко поведение на пострадалия, дори когато не съответства на предписаното от закона, а само това чието конкретно проявление се явява пряка и непосредствена последица за произлезлите вреди. От значение е само личното поведение на пострадалия, неговите конкретни действия с които е създал предпоставки за настъпване на увреждането. Ответникът твърди, че ищцата е допринесла в значителна степен за уврежданията си, тъй като не е провела правилно лечение и е предприела пресичане на необозначено за това място, без да се съобрази с отстоянието и скоростта на приближаващия автомобил.

Относно проведеното лечение в хода на процеса не се събраха доказателства, от които да се установи по несъмнен начин, че ищцата не е провела правилно лечение на получените травми. Напротив от заключението на КСЕ в медицинската му част се не се установява неправилно проведено лечение, нито, че пострадалата не е спазвала предписанията на лекуващите я лекари.

Мястото, на което е осъществено ПТП, е улица с две ленти за движение, намираща се в рамките на населено място - гр. Шумен, като при приближаване на автомобила, движещ се по улицата, пешеходката е предприела пресичане на уличното платно. В хода на процеса не са събрани доказателства, от които да се установи, че мястото на пресичане, както и наблизо от него е налице съответната маркировка за преминаване на пешеходци. В случая следва да се съобрази разпоредбата на чл.113, ал.2 във вр. с ал.1, т.1 от ЗДВП. Съгласно тази разпоредба по двулентовите двупосочни пътища в населените места, когато в близост до пешеходците няма пешеходна пътека, те могат да пресичат платното за движение и извън определените за това места, като преди да навлязат на платното за движение, да се съобразят с приближаващите се пътни превозни средства. Между водача на ППС и пешеходката е имало пряка видимост и те са могли да се забележат взаимно. Автомобилът се е движел с ниска скорост и според вещото лице водачът е имал възможност да възприеме пешеходката

от разстояние (от 11 м. до 14м.) превишаващо опасната зона на спиране (6.8 м.), своевременно да спре автомобила и пропусне пешеходката, с което да предотврати произшествието. Пешеходката също е имала възможност да предотврати ПТП, ако беше изчакала преминаването на автомобила и след това да започне пресичането на улицата. Следователно пострадалата пешеходка е допринесла за настъпването на произшествието, като не е спазила разпоредбата на чл.113, ал.1, т.1 от ЗДвП. Пешеходецът е участник в движението по силата на §6, т.28 от ДР на ЗДвП, при което спрямо него е приложимо правилото на чл.5, ал.1, т.1 от ЗДвП, а именно с поведението си да не създава опасности и пречки за движението. Следователно отговорността на деликвента следва да се ограничи при отчитане на последиците от поведението на Г. И. И.. Всеки един от двамата участници в ПТП е имал обективната възможност да възприеме опасността и да предприеме адекватна реакция, която е била достатъчна за предотвратяването му. Водачът на МПС да предприеме своевременно спиране на движението, а пострадалата да изчака преминаването на автомобила, след което да започне пресичането на уличното платно. С оглед на това съдът приема, че приносът на Г.И.Б. следва да се определи на 50%, до който размер следва да се намали отговорността на прекия причинител, респективно на застрахователя, който с оглед съществуващото застрахователно правоотношение следва да възмезди претърпените от ищцата неимуществени вреди, настъпили в резултат на ПТП.

Относно размера на претендираното обезщетение.

Обезщетението на неимуществени вреди има за цел да репарира болките, страданията и другите нематериални последици, възникнали от деликта. Размерът на неимуществените вреди следва да бъде определен от съда по справедливост – чл. 52 от ЗЗД. С оглед на това, следва да се съобрази възрастта на ищцата, конкретните прояви на увреждане, физическите и емоционални отрицателни последствия от причинените с ПТП травми, периода на възстановяване и необходимостта от допълнително лечение. В резултат на ПТП, ищцата е получила редица травматични увреждания на главата, подробно посочени в заключението на КСЕ. Към датата на ПТП пострадалата е на 66 г., проведено е консервативно лечение, като към момента на хоспитализирането ищцата е изпаднала в кома, към третия ден е започнало постепенно проясняване на съзнанието продължило до четиринадесетия ден. В първите осем дни ищцата е била на изкуствена белодробна вентилация. Изпитваните от ищцата болки са потискани с медикаменти. Лечението в болницата е продължило три седмици. След изписването оздравителния процес е продължил в домашни условия, като първите два месеца, пострадалата е била на легло, след което е започнала да става и да се движи с чужда помощ. ПТП е причинило остър стрес, който поради наличието на кома се е проявил по-късно след проясняване на съзнанието, на лице е и постконтузионен синдром. Видно от заключенията на КАСМЕ и КСППЕ, към настоящият момент ищцата е клинично здрава по отношение на причинените ѝ вследствие на ПТП травми, но психотравмата все още не е преодоляна и лечението продължава. При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди, съдът следва да съобрази и социално-икономическите условия в страната и област Шумен. С оглед на това, след като

взема в предвид преживяваните от Г. И. И. страдания, които е претърпяла, търпи и ще продължава да търпи и с оглед на житейски оправданото, съдът в настоящия си състав приема, че претенцията на ищцата за неимуществени вреди се явяват основателна и доказана в предявения от нея размер от 150 000 лева. Но отчитайки приноса ѝ на 50% и след приспадане на този принос от определения размер на обезщетението за неимуществени вреди, на ищцата следва да се присъди обезщетение в размер на 75 000 лв., а за разликата до претендирания размер от 150 000 лв., искът ѝ да бъде отхвърлен.

Относно акцесорните претенции за законна лихва.

Ищцата претендира присъждането на законна лихва върху присъденото обезщетение за неимуществени вреди (главницата), съгл. чл.429, ал.3 от КЗ, считано от датата на уведомяване на ответника – 21.02.2022 г. до окончателното ѝ изплащане, както и на основание чл.497, ал.1, т.2 от КЗ законната лихва върху общия размер на дължимото застрахователно обезщетение (включващо, както обезщетението за неимуществени вреди, така и лихвата по чл.429, ал.3 от КЗ), считано от 14.02.2021 г. – денят следващ датата на изтичане на срока от 15 работни дни до окончателното погасяване на вземането.

От така формулирания петитум и от изразеното становище може да се направи извод, че ищцата иска към обезщетението по чл.432, ал.1 от КЗ да се добави лихвата по чл.429 от КЗ, като по този начин се формира главницата, върху която да се присъди обезщетението по чл.497, ал.1 от КЗ. Съдът не споделя тезата на ищцата. В резултат на деликта възниква облигационно отношение въз основа, на което за деликвента се поражда задължението да обезщети увреденото лице за претърпените от него вреди (чл.45 от ЗЗД). Задължението е парично и изискуемостта му настъпва на датата на увреждането (чл.84, ал.3 от ЗЗД), като при забава следва да се заплати и дължимата законна лихва (чл.86, ал.1 от ЗЗД), предвид забавяне изпълнението на едно парично задължение. Т.е. пострадалият следва да получи парична сума покриваща реалния размер на нанесената му вреда и начислената върху нея законна лихва, в случай на забава при изпълнението на задължението за обезвреда. При наличие на валидно сключен застрахователен договор е налице паралелно облигационно отношение между застраховател и деликвента, което дава възможност на пострадалия алтернативно да насочи претенцията си за обезщетение към застрахователя с предявяване на иск по чл.432 от КЗ. Налице е притезателно имуществено право на пострадалия, което е вторично спрямо правото на увреждения, произтичащо от деликта, поради, което застрахователят не може да дължи повече от дължимото от прекия причинител на непозволеното увреждане, а именно обезщетението за нанесената вреда и законната лихва за забава върху нея до датата на изплащането му. Приемането на обратното би означавало застрахователят да плати сума излизаща извън размера на реално дължимото обезщетение и начислената върху него лихва за забава за периода от датата на изискуемостта му до деня за погасяването му.

В чл.429, ал.3, изр.2 от КЗ е въведено ограничение на дължимите лихви, които застрахователят заплаща в рамките на застрахователното обезщетение. Застрахователят заплаща само лихвите за забава, дължими от застрахования, които текат от момента на по-

ранната от двете дати, а именно: датата на която застрахователят е уведомен за застрахователното събитие от застрахования на основание чл.430, ал.1, т.2 от КЗ или от датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от увреденото лице или от датата на предявяване на застрахователната претенция от увредения.

В чл.493, ал.1, т.5 от КЗ по отношение на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е предвидено, че застрахователят покрива отговорността на застрахования за лихвите по чл.429, ал.2, т.2 от КЗ, т.е при ограниченията на чл.429, ал.3 от КЗ – само в рамките на застрахователната сума и за периода от уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие, респективно предявяване на претенция от увреденото лице.

Съгласно чл.498 от КЗ увреденото лице, което желае да бъде обезщетено е длъжно да отправи към застрахователя писмена застрахователна претенция по реда на чл.380 от КЗ. След предявяване на претенцията за застрахователя е предвиден срок за произнасяне по чл.496 от КЗ, като непроизнасянето и неплащането в срок на застрахователно обезщетение води до изпадане на застрахователя в забава – чл.497, ал.1 от КЗ и съответно възможността увреденото лице да предяви иск срещу него в съда – чл.498, ал.3 от КЗ. Следователно при предявяване на пряк иск от увреденото лице на основание чл.432, ал.1 от КЗ по застраховка „Гражданска отговорност“, застрахователят дължи законната лихва за забава върху размера на дължимото застрахователно обезщетение от момента в който е изтекъл срока по чл. 497, ал.1 от КЗ, тъй като вече забавата е негова, а не на деликвента. В този смисъл Решение № 128 от 04.02.2020 г. по т. д. № 2466/2018 г. на ВКС, I т.о. ТК.

В чл.497, ал.1 от КЗ е предвидено, че застрахователят дължи законна лихва за забава върху размера на застрахователното обезщетение, ако не го е определил и изплатил в срок, считано от по-ранната от двете дати: изтичането на срока от 15 работни дни от представянето на всички доказателства по чл.106, ал.3, от КЗ /т. 1/ или изтичането на 3-месечния срок по чл. 496, ал. 1 от КЗ за произнасяне по извънсъдебната претенция, освен в случаите, когато увреденото лице не е представило доказателства, поискани от застрахователя по реда на чл.106, ал.3 от КЗ /т. 2/.

В конкретния случай застрахователят е уведомен за застрахователното събитие на 21.01.2022 г., когато е получил писмената претенция на ищцата и документите, с които тя е разполагала. С писмото си от 21.04.2022 г.,ответникът е отказал да обезщети ищцата за претърпените от нея вреди, поради липса на основание за ангажиране на отговорността му. С оглед на това на основание чл.429, ал.2, т.2 и ал.3 във вр. с чл.493, ал.1, т.5 от КЗ застрахователят следва да покрие спрямо ищеца отговорността на деликвента за дължимата лихва за забава от датата на предявяване на претенцията 21.01.2022 г. до датата на изтичане на срока по чл.496, ал.1 от КЗ – 21.04.2022 г. След 21.04.2022 г. застрахователят дължи законна лихва върху обезщетението за неимуществени вреди, поради собствената си забава, съгл. чл.497, ал.1, т.2 от КЗ. Следователно претенцията за законна лихва, считано от 21.01.2022 г. до окончателното изплащане на дължимото обезщетение е основателна и следва да бъде уважена.

Претенцията за законната лихва върху претендираните обезщетения за вреди ведно със законната лихва по чл.429, ал.3 от КЗ от изтичане на петнадесетдневния срок по чл.497, ал.1, т.1 от КЗ на 22.06.2021 г. до окончателното изплащане следва да бъде отхвърлена, като неоснователна. Отговорността на застрахователя е функционално обусловена и тъждествена по обем с отговорността на деликвента и заплащането на претендираната законна лихва излиза извън размера на реално дължимото обезщетение и начислената върху него лихва за забава. Уважаването на претенията ще доведе до олихвяване на лихви (анатоцизъм), което е подчинено на специален правен режим, като съгл. чл.10, ал.3 от ЗЗД и става съобразно наредбите на БНБ, т.е. допустимо е само доколкото законът изрично го допуска и по ред и условия определени в нормативния акт. Уговарянето на лихва върху лихва е допустимо в отношенията между търговци – чл.294, ал.2 от ТЗ и в хипотезите на чл.143, ал.1, изр.2 от ЗЗД и чл.507 от ТЗ. В останалите случаи начисляването на лихва върху лихва е недопустимо съгласно действащото, както към момента на сключването на застрахователния договор, така и към този момент законодателство.

Относно разноските по делото.

Ищцата е освободена от държавни такси и разноски, но не и от заплащане на направените от ответника разноски, съразмерно с отхвърлената част от иска. От приложените по делото доказателства се установява, че направените от ответника разноски са в размер на 1 763.20 лв. - депозити за възнаграждение на вещи лица. На основание чл.78, ал.3 от ГПК на ответника следва да се присъдят направените разноски съразмерно с отхвърлената част от претенциите в размер на 881.60 лв.

От приложения по делото договор за правна помощ от 01.02.2023 г. се установява, че адв. Г. Г. Р. е указал безплатна адвокатска помощ на ищцата. С оглед на това на основание чл.38, ал.2 от ЗА, съдът следва да определи адвокатско възнаграждение на процесуалния представител на ищеца в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл.36, ал.2 от ЗА минимум. Предвид заявления по делото интерес и съгл. чл.7, ал.2, т.5 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения в редакцията й към 01.02.2023 г., адвокатското възнаграждение е в размер на 10 650.00 лв. С оглед на това ответникът следва да бъде осъден да заплати на процесуалния представител на ищеца, съразмерно с уважената част от претенциите му, адвокатско възнаграждение в размер на 5 325.00 лв. Към него следва да се начисли съгл. §2а от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения дължимия ДДС в размер на 20%, предвид обстоятелството, че процесуалния представител на ищцата е регистриран по ЗДДС. С оглед на това ответникът следва да заплати сума в размер на 6 390.00 лв. с вкл. ДДС.

На основание чл. 78, ал. 6 от ГПК ответникът ЗАД „Далл Богг: Живот и Здраве“ АД следва да бъде осъден да заплати държавна такса в общ размер на 3 000.00 лв. по сметка на Шуменския окръжен съд.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

Осъжда ЗАД „Далл Богг: Живот и Здраве“ АД, ЕИК 200299615 със седалище и адрес на управление гр. София, ж.к. „.....“, бул. „Г. М. Д.“, № 1, представлявано от изпълнителните директори Б.Г.И. и Р.В.М. да заплати на Г. И. И., ЕГН 5506 288756 с адрес в гр. Шумен, ул.“, № 52, вх.5, ет.2, бл.16, ап.96 сумата от 75 000.00 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, в резултат на преживени болки и страдания, вследствие получените от нея травматични увреждания, в резултат на ПТП, станало на 25.10.2021 г., причинено от Н.А.С..а, която е нарушила правилата за движение при управление на лек автомобил „Фолксваген голф“ с ДК № на основание застрахователна полица № BG/30/121000192567 за задължителна застраховка “Гражданска отговорност” за горепосочения лек автомобил ведно със законната лихва върху главницата, считано от 21.01.2022 г. до окончателното ѝ заплащане, а в останалата част за разликата от 75 000.00 лв. над уважения размер на обезщетението от 75 000 лв. до претендираните 150 000.00 лв., както и за законната лихва върху присъденото обезщетение за неимуществени вреди ведно със законната лихва по чл.429, ал.3 от КЗ от изтичане на петнадесетдневния срок по чл.497, ал.1, т.1 от КЗ на 14.02.2022 г. г. до окончателното изплащане отхвърля претенциите на Г. И. И., като неоснователни.

Осъжда Г. И. И., ЕГН 5506 288756 с адрес в гр. Шумен, ул.“, № 52, вх.5, ет.2, бл.16, ап.96 да заплати на ЗАД „Далл Богг: Живот и Здраве“ АД, ЕИК 200299615 със седалище и адрес на управление гр. София, ж.к. „.....“, бул. „Г. М. Д.“, № 1, представлявано от изпълнителните директори Б.Г.И. и Р.В.М. сумата от 881.60 лв., представляващи направените от ответника разноски по делото, съразмерно с отхвърлената част от исковата претенция.

Осъжда ЗАД „Далл Богг: Живот и Здраве“ АД, ЕИК 200299615 със седалище и адрес на управление гр. София, ж.к. „.....“, бул. „Г. М. Д.“, № 1, представлявано от изпълнителните директори Б.Г.И. и Р.В.М. за заплати на адв. Г. Г. Р. със съдебен адрес на кантората в гр. София, ул. „.....“, № 2, четвърти полуетаж, офис № 4 сумата от 6 390.00 лв., представляваща адвокатско възнаграждение за оказана на ищцата безплатна правна помощ.

Осъжда ЗАД „Далл Богг: Живот и Здраве“ АД, ЕИК 200299615 със седалище и адрес на управление гр. София, ж.к. „.....“, бул. „Г. М. Д.“, № 1, представлявано от изпълнителните директори Б.Г.И. и Р.В.М. да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Шуменския окръжен съд държавна такса в размер на 3 000.00 лева.

Решението може да се обжалва пред Апелативен съд град Варна в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – Шумен: _____